

En dag i Punta Negra

Av Eva Cornell
År 1963

Jag väcks av en liten kall hand som läggs på min kind. Två stora tårfyllda ögon betraktar mig bedjande och hela tiden hörs små återhållna snyftningar. Jag öppnar en flik av filten och ger plats åt Teresita, som belåtet kurar ihop sig och sover efter några få sekunder. Tårarna torkas och samtidigt konstaterar jag att hårbotten är full av sand från badstranden. De små fötterna bär också sina spår. Fotsulorna är torra och hårda av för mycket trampande på den solheta sanden. Husets minsta sover lugnt och tryggt. Än så länge omedveten om sin roll som samhällets bortglömda! Hinner vi alltid med dig som vi borde? Får du den trygghet du behöver? Irrande, ständigt återkommande tankar. Vi vet inte - kan bara hoppas. Innan jag själv faller i sömn på nytt konstaterar jag att klockan är strax före midnatt. Många timmar återstår alltså ännu innan den stora barnaskaran vaknar.

Klockan är sex på morgonen och 30 morgonpigga peruanare tycker att dagen borde börja. Jag går ut på taket och sätter mig en stund. Samtidigt som jag njuter av den tidiga solen går jag igenom min kassabok och funderar över dagens matproblem. Det är svårt att koncentrera sig. Morgonen är ljuvlig. Verkligheten har ännu inte nått mig helt och det är frestande att drömma en stund ännu.

Peru i Sydamerika, ett land långt borta på andra sidan Atlanten nära ekvatorn. En chans att under ett år arbeta som volontär bland de fattiga i slumkvarteren. För drygt ett år sedan var det bara planer och ganska överkligt alltsammans. Tanken var svindlande, skrämmande. Nu är det verklighet men fortfarande skrämmande. Vi förbereds inför arbetet på många olika sätt. Men inga ord eller bilder kan mildra chocken av kontakten med den hemska verkligheten. Kalla siffror säger att huvudstaden Lima har 1,5 miljon innevånare. Det borde tilläggas att 25% av dessa är människor i nöd. Människor utan mat och bostäder. Dagligen dör många av svält och undernäring. Det är svårt för oss att förstå. Visst blir vi upprörda när vi läser artiklar och ser bilder om eländet. Men vi ser det på håll och för det mesta glöms det snart för egna bekymmer, till nästa gång.

Det finns de som hjälper och tack vare dem existerar bla barnhemmet i Punta Negra. En by utmed kusten, 4 mil söder om huvudstaden Lima. Där har 30 små barn svenska faddrar som betalar 30 kr i månaden för deras uppehälle där. Visst har vi ont om pengar, men för någon tid sedan köpte vi skor och uniformer till våra skolflickor. De fick börja i byns skola efter mycket bråk och skrivelser. De flesta är föräldralösa och saknar födelse- och dopintyg och har, enligt läraren, inte rätt till plats i skolan. Vi ställde i hast till med dop och på inskrivningsdagen kunde jag skriva under ett papper som visade att jag var målsman till 11 barn. Det var en stolt och mycket lycklig dag.

Teresita, som hela tiden suttit tyst och lekt med snäckor från havet, börjar bli hungrig och vill ha min uppmärksamhet. Adjö ljuva morgonfrid! Gemensamt lämnar vi taket, husets heliga plats, och räcker handen till våra syskon.

Där nere råder kaos, som alltid på morgnarna när 30 vildbasare skall hitta sina kläder. De sover i två små rum där sängarna tar all plats. Eftersom alla instinktivt gömmer sina kläder på kvällen, kan det vara nog så krångligt. I husets enda badrum tvättas sen ansikten och händer. Någon av mina fyra peruanska kamrater står med handduk och kam i beredskap utanför. Sen väntar frukosten. Choklad, torrmjök och havregryn plus två bullar per man. Innan vi börjar görs korstecknet och vi läser bordsbön.

Senor, ayudanos a dar pan a los que tienen hambre Herre, hjälp oss att ge bröd åt dem som hungrar.

Lilla Teresita försöker härma efter bästa förståelse. Hon gör något tecken med handen som skall föreställa korstecknet och säger sedan raskt pan-pan-pan, vilket betyder bröd. Hon ser på mig med blicken - gjorde jag det inte bra, va? - och kastar sig sedan med frisk aptit på maten. Ljuvliga unge, vad jag älskar dig! Tacksamheten sköljer över mig som en våg. Jag slår bort tankarna om hemresa och skilsmässa. En ny "mamma" skall komma. Kanske från Sverige, kanske från ett annat land. Men ännu är jag den privilegierade och jag tänker njuta till sista droppen.

Vi har det ljuvligt på badstranden timmarna fram till lunch. Här har barnen sitt paradiset. Det är rörande att se nykomlingarna. Blyga och rädda vägrar de gå nära vattnet, men så småningom kan de inte stå emot frestelsen. Efter några dagar välttrar de sig som sälar i Stilla havets böljor. Glömda är för länge sedan de smutsiga vattenpumparna i slummen, där kanske timmars köande ingick i priset för ett vattenämbar. Barnen lär sig tidigt att vatten slösas man inte med, och det kan ta sig många olika uttryck. Badstranden är enorm och barnen många, och det är ibland svårt att samla alla för kontrollräkning. I stället för att skrika mig hes ropar jag numera ett ord "karameller". I påsen finns exakt så många karameller som barn. Skulle det någon gång bli en över, letar vi en stund efter den försvunne. Det är mycket effektivt! För några dagar sedan satt Maria, en 5-årig negertös, i min famn när utdelningen av karamellerna skedde. När även jag tog en, tittade Maria förvånad på mig och utbrast, - Tar du bara en? Jag undrade varför hon frågade och fick snabbt svar. - Jo, därför att de vita alltid får dubbelt. Det gjorde fruktansvärt ont.

Lunchen består av Findus Barnmat. Först lever med ris och som efterrätt - aprikospuré. Vilken härlig lyx vi kan kosta på våra barn. Varje dag sänds tacksamma tankar till Findus som skänker så mycket.

Solen står högt på himlen och det är olidligt hett. Efter maten går alla till sina respektive sängar. Det brukar vara svårt att få barn att vila under dagen men här har vi inte det problemet. Vi äldre är mer än tacksamma, siestan är nödvändig. Dagarna blir i allmänhet mycket långa. I mitt rum står luften stilla, otänkbart som vilorum. Med en kudde under armen går jag ner till stranden. Naturen har här gjort en skön grotta inne bland de höga klipporna. Här fläktar det friskt från havet och samtidigt hindrar ett klippblock solens strålar att tränga in. Idealiskt för en nordbo.

Eftermiddagen börjar med saft och bullar. Safte, några burkar Findus blåbärs-puré utspätt i kallt vatten, är ett mycket uppskattat mellanmål. Pepita, en söt 17-årig indianflicka från jungeln, packar allt i en korg och tågar sen iväg till stranden med en lång svans av stojande, glada barn.

Huset andas eftermiddagens frid. I flera timmar kan vi i lugn och ro ägna oss åt lagning och lappning. Högarna av trasiga kläder tycks mig större för varje dag. Som de flesta mammor bannar och förmanar jag. En dag var jag riktigt

ledsen på en av pojkarna som spräckt sina fina, nya byxor. Han lyssnade snällt när jag hasplade ur mig förtretet - det är svårt att bli arg på spanska. När allt var över tröstade han mig sött. - Var inte ledsen, det fanns säkert en spricka i tyget från förut.

Läggdags och tidpunkten då allting händer. De små är trötta och griniga, slagsmål och skrik från de äldre. Min snillrika organisation med köer för tandborstningen fungerar inte. Flera har skrubbsår som måste plåstras om och någon gråter för huvudvärk. Detta och mera till, och man tror inte det är sant då det plötsligt är tyst. Huset ser ut som ett slagfält, men krigarna som små änglar. Vår godnattprocedur börjar. Först sjunger vi igenom vår repertoar som bla innehåller flera svenska sånger. Favoritmelodin är "Små grodorna". Som avslutning sjungs, "Godnatt små kamrater och sov gott i natt" och små kramar och pussar till var och en. Innan jag är färdig med den sista har många redan slumrat in, skaran är stor. En stund står jag kvar och njuter och säger sen tyst "Buenas Noches" - God natt.

Solen har försvunnit vid horisonten och det har blivit skönt och svalt i luften när vi stora sätter oss till bords. På kvällarna äter vi alltid något extra. Kokerskan Yolanda har idag gjort härliga plättliknande saker med lök och grönsaker. Hur hon på ett enda ägg åstadkommer vår goda kvällsvard förstår jag inte. Som avslutning på måltiden får vi en stor bit papaya, en underbar frukt som påminner litet om vår melon.

Kvällarna rymmer mycket. Nästan alltid läser jag ett kapitel ur en underbar bok av Abbé Pierre. Mina kamrater älskar dessa stunder. Ingen av dem kan läsa eller skriva. Pepita, Yolanda, Mercedes och Paulina är flickor från olika slumområden. Här på barnhemmet arbetar de för en liten veckolön. De hjälper andra och samtidigt får de sina egna problem lösta. Vid tiotiden på kvällen går vi ner till havet och njuter dagens sista dopp. Trött men nöjd och tacksam kryper jag ner i min säng. Min dörr ställs på glänt. Teresita når inte upp till dörrhandtaget när hon efter några timmar kommer tassande.

En solig Punta Negra dag är slut.

